מי שאמר פרק רביעי נזיר

ורים לקיש אמר. טעמא שהאיש מדיר את בנו בנזיר כדי לחנכו במצות: **ואי משום חינוך אפילו אפשר.** תהא מדלת את בנה בנזיר: **בשלמא רבי יוחנן דאמר הלכה היא בנזיר אמטו להכי בנו אין כתו אין כתו לא.** דהכי היא הלכה ואין מעכבין כלל: **אלא לריש לקיש אפילו כתו.**

אמר ריש לקיש כדי לחנכו במצות אי הכי אפי' אשה נמי קסבר איש [א]חייב לחנך בנו במצות ואין האשה חייבת לחנך את בנה בשלמא לרבי יוחנן דאמר הלכה היא בנזיר אמטו להכי בנו אין בתו לא אלא לריש לקיש אפילו בתו קסבר בנו חייב לחנכו בתו אינו חייב לחנכה בשלמא לרבי יוחנן דאמר הלכה היא בנזירות אין [ב]בנדרים לא אלא לריש לקיש אפילו נדרים נמי לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא בנדרים דלית ליה ניוול אלא אפילו בנזירות דאית ליה ניוול אפילו הכי חייב לחנכו בשלמא לרבי יוחנן דאמר הלכה היא בנזיר היינו דקתני מיחה או [ג] שמיחוהו קרוביו אלא לרבי יוסי בר' חנינא אמר ריש לקיש כל כמיניהון קרובים דאמרין ליה לא תיגמריה מצות קסבר כל חינוך דלא חשיב לא ניחא ליה בשלמא לרבי יוחנן דאמר הלכה היא בנזיר משום הכי מגלח ועביד הקפה אלא לר' יוסי בר' חנינא אמר ר"ל כדי לחנכו במצות הא קעביד הקפה קסבר הקפת כל הראש מדרבנן וחינוך מדרבנן ואתי חינוך דרבנן ודחי הקפה דרבנן בשלמא לרבי יוחנן דאמר הלכה היא בנזיר אהכי מגלח מייתי קרבן אלא לרבי יוסי ברבי חנינא אמר ריש לקיש כדי לחנכו במצות הא קא מייתי חולין לעזרה *קסבר [ד]חולין בעזרה [ה]לאו דאורייתא בשלמא לרבי יוחנן דאמר הלכה היא בנזיר אהכי כי מיטמא [ו]מייתי קרבן ציפורין ואכיל כהן מליקה אלא לרבי יוסי ברבי חנינא אמר ריש לקיש הא קאכיל נבילה קסבר כרבי יוסי בר' יהודה [ז]דאין שחיטה לעוף מן התורה וחולין בעזרה לאו דאורייתא וסבר רבי יוסי הכי והתניא ר' יוסי ברבי יהודה אומר מנין לחטאת העוף שהיא באה על הספק [ח]שאינה נאכלת תלמוד לומר [ט]והזב את זובו לזכר ולנקבה מקיש נקבה לזכר מה זכר [י]מביא קרבן על הודאי אף נקבה [יא]מביאה קרבן על הודאי ומה זכר [יב]מביא על הספק אף נקבה [יג]מביאה על הספק ומה זכר [יד]ממין שהוא מביא על הודאי מביא על הספק אף נקבה [טו]ממין שהיא מביאה על הודאי מביאה על הספק אי מה זכר מביא קרבן [יז]ונאכל אף נקבה מביאה קרבן ונאכל אמרת לא

קסבר חולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא. כין כהנאתן וכין דשרי לאוכלם וכן מותר להניח [א] [הלחם והזרוע כשלה] מן המיל ולהניף בעזרה והאימורים של חטאת איכא למימר יעלם לגם עלים והדם יזרוק לגם [ב] שמים ועולה ושלמים יעשה לגם נדבה: **משום** הכי כי מיטמא מייתי קרבן ציפורין. דמשמע לי' מדיר בנו בנזיר דכל תורת נזיר עליו ואם מיטמא מביא ליפורי' אחד לעולה ואחד לחטאת ונאכל: **אלא** לרבי יוסי בר' חנינא קאביל כהן נבילה. שהרי [מלוחו] במליקה והא קשיא ליה קאכיל ערפה דמליקה מן העורף וה"ל נשברה חוט השדרה דאיכא למימר דסבר ליה כמ"ד מחזיר הסימנין לאמוי העורף (חולין דף יט:):

קסבר רבי יוסי בר' חנינא אין שחיטה לעוף מן התורה.

ולא לריכא אלא נחירת סימנין דהוליא הדם דרך הסימנים ומכי מולק והוליא הדם תו לא לריך: **ה"ג** וסבר רבי יוסי בר' חנינא הכי והתניא א"ר יוסי בר' חנינא וכו' ולא גרים ר"מ דרבי יוסי ברבי חנינא אמורא הוא ולא אגא וגרס ר"מ אמר לה כרבי יוסי בר' יהודה דאמר הכי סבר לה כרבי יוסי בר' יהודה [ב]דאמר לקמן ומיהו לא אסכחנא בעלמא דאית ליה הכי אלא מהא דאמר לקמן עד מתי מדיר בנו בנזיר עד שיגיע לעונת נדרים ואיכא חד ליטנא בש"ס דמפרש [טעמיה] דסבר כדי לחנכו במצות וא"כ לדידי' זקוק לומר כל מה שאמרנו לרבי יוסי ברבי חנינא דאין שחיטה לעוף מן התורה וחולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא ורבינו תם מפרש דאין לשנס הספרים דהא רבי יוסי בר' חנינא דשמעתין על כרחך תנא היה ואינו אומר דשב"ם שמוזכר בגמרא שהרי אמר דשב"ם משום ר' יוסי בר' חנינא ור' יוסי בר' חנינא היה תלמיד דרבי יוחנן דאמר בפרק שניסי דסנהדרין (דף ל:) דרבי יוחנן שמיה ואמר ליה אמור מה שמעת ואין אמר דשב"ל משמו אלא ולאי תרין הוו [ג]: **וסבר** רבי יוסי ברבי חנינא הכי והתניא מנין לחטאת [העוף] הבאה על הספק. כגון זב חבה מספק יולדת ואינה יודעת אם

ולד הפילה אם רוח הפילה:

לזכר ולנקבה [3] ומקיש נקבה לזכר. שהרי שוין הם בהן דינא דזכר מביא קרבן על הודאי כגון חטאת בהמה אם אכל חלב והוא הדין נקבה דזה דבר פשוט בלא היקש הילכך נקיש מה זכר מביא על הספק אשם תלוי אף נקבה מביאה על הספק [ג] וע"ש דזה נמי דבר פשוט [דפרשה] באשם תלוי כתיב (כגון) גבי אם וגבי אשה דכל התורה כולה (וגע"ש ים לפרס) בלשון זכר נאמרה ונראה לר"י דמיירי בזב שבא על הזבה מה הזכר מביא חטאת אף נקבה מביאה [חטאת] ומה הוא מביא נמי כשהוא ספק זב אף היא נמי מביאה חטאת עוף [ד] היכא שבא עליה כשהיא ספק זבה [ה] [והוא הדין דמלי למימר מה זכר וכו'] אף נקבה מביאה על הספק ספק זבה מביאה על הספק כמו בסמוך ומה זכר דאית ליה כדי לחנכו במצות

אמרת

ממין שהוא מביא קרבן על הודאי דהיינו בהמה לחטאת הוא מביא על הספק דמביא בהמה לאשם תלוי אף נקבה ממין שמביאה על הודאי דהיינו חטאת העוף מביא על הספק עוף לחטאת וה"ה דמלי למימר כי היכי דמביא הוא אשם על [ספק] חלב [הא] נמי] מייתי לספק זיבה חטאת העוף על הספק: **אי** מה זכר מביא קרבן ונאכל. על ספיקו לאשם תלוי נאכל אף נקבה כשמביאה על הספק יהיה נאכל:

אמרת

ולא"כ ס"ל ע"כ אין שחיטה לעוף מן התורה ונראה דאין צריך למחוק הספרים דר"י בר חנינא [ו] שהיה אמורא תלמידו של ר' יוחנן היה כראיתא בסנהדרין דר' יוחנן סמכיה לר' יוסי בר חנינא והתניא ר"י בר חנינא מנין לחטאת העוף הבאה על הספק שאינה נאכלת. כגון ספק זבה ויולדת. וקצת קשה דמשמע דפשישא ליה דבאה על הספק דמייתי קרא דאינה נאכלת וצריך לומר דסיפא דמילתא נקט וכולה אתיי' מהך קרא: אפי' נקבה מביאה קרבן על הודאי לאו דאורייתא ועולה ושלמים יקרבו נדבה והחטאת חולין ויורוק הדם לשם מים והאמורי' יקטיר לשם עצים. כ"ר דאמר איבדי חטאת שנתערבו באיברי עולה. יעלו לשם עצים ונתערב בדם חיה ויחן לשם מים ולחם אכיל בפדיון: משום הכי כי נטמא מייתי צפורי' דכל משפט נזיר עליו: אין שחיט' לעוף מן התורה. וא"צ כי אם נחירה שיוצא הדם דרך סימנים: ה"ג [ר"ח] וסבר לה כר"י בר יהודה. והתניא ר"י בר יהודה אומר

מסורת הש"ס

[א] [פסחים כט. כג.: קידושין דף מ.], [ב] [ע' תוס' פסחים כב. ד"ה חולין], [ג] חולין כז.: קידושין עח., [ד] [ויקרא יט:], [ה] [כסובה מ: וקידושין כ. וכנרכין ל:] דמעמא ר' יוסי ברבי חנינא אומר כו' וכו' אמלינו דרי' כ"ח דיסכא תנא הוא ופ"ל נרסת פ"ל הנדפס לעיל מה: רש לקיש אמר ר"כ"ח הוא עיקר ועי' רשב"ם ב"ב קמו. ד"ה מביאה קרבן וכו' משמע נ"כ דגרס הכא ר' יוסי ברבי חנינא בנרייתא וע"ש ברכות י: מ"ר יוחנן מ"ר יוסי ברבי חנינא],

נוסחת הריב"ן

[א] מזיר: [ב] בלשון: [ג] משיב: [ד] שעמא: [ה] דקא מתרץ הכי: [ו] מן הבהמה: [ז] שהבאתי קרבן העוף על הספק כו':

הגהות הב"ח

(א) גב' מיהה אי שמיחו קרוביו אלא לר' יוסי וכו' כל כמיניהון דקרובין: (ב) רש"י ד"ה לא מיבעיא וכו' הד"מ עם ד"ה אלא ולא וכו' אלא לריש לקיש: (ג) ד"ה הייגו וכו' אי שמיחו קרוביו: (ד) ד"ה אלמות לומר וכו' את זובו לזכר ולנקבה לחקיש: (ה) ד"ה מה זכר וכו' שלעולם מביא בהמה:

גליון הש"ם

גמ' קסבר חולין בעזרה לאו דאורייתא. עי' תוס' זבחים דף עז: ע"ב ד"ה כדם:

הגהות מהר"ב רגשבורג

א) תר"ה קסבר כו' וכן מותר להניח הלחם והזרוע כשלה. תיבות הלחם והזרוע כשלה נמחק וכ"כ לחם מן הכל חבוש כל"ל. מ"מ: ב) באר"ד והדם יזרוק לגם שמים. תיבת שמים נמחק וכ"כ מיס: ג) ד"ה לזכר וכו' וכ"ע דזה נמי וכו' כגון גבי אם וכו' וכע"ש ים לפרס נלשון זכר נאמרה. תיבות כגון וכע"ש ים לפרס נמחק וכ"כ מן וכ"ע יכו' עד בלשון זכר נאמרה הוא גלוון מחכם אחד ואח"כ שוב מתחילין דברי הסוס. וכע"ש ים לפרס ונראה לר' יוסי מייבי בזב שמביא על הזיבה וכו' ואינו מתכון הכ"ש ותו"ק וכל"ל. מ"מ ישש"ה: ד) באר"ד אף היא נמי מביאה חטאת העוף היכא שבא עליה. תיבות היכא שבא עליה נמחק: ה) באר"ד וה"ה דמלי למימר מה זכר וכו' אפקר זבה מביאה על הספק. מן מה עד הספק נמחק נמחק וכ"כ דמלי למימר גבי זכר כמו בסמוך כל"ל מ"מ ישש"ה:

פי' הרא"ש

כדי לחנכו במצות דנדר סיג לפרישות. אמטו להכי בנו אין בתו לא רכך נתקבלה הלכה: אפי' נדרים נמי דנדרים נמי סיג לפרישות: כל כמיניהו דקרובים דאמרי לא תגמר מצות וכלום [יכולים] למנעו מחינוך המצות. קסבר כל חנוך דלא חשיב בזיונא הוה ולא ניחא ליה. כל חנוך שאין קרוביו מחשבי' אותו בזיון הוה ולא ניחא ליה לגער דלא רצו חכמים לתקן חנוך כזה שמא ישמע לקרוביו ויעבור על נזירותו: הקפת כל הראש לא שמה הקפה. דלא מקרי הקפה אלא המשוה צדעיו לאחורי אזניו: קסב' חולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא. בין הקרבן ובין אכילתן. דמשמע דכל דין נזיר עליו וקרבנו נאכל חולין בעזרה לאו דאורייתא ועולה ושלמים יקרבו נדבה והחטאת חולין ויורוק הדם לשם מים והאמורי' יקטיר לשם עצים. כ"ר דאמר איבדי חטאת שנתערבו באיברי עולה. יעלו לשם עצים ונתערב בדם חיה ויחן לשם מים ולחם אכיל בפדיון: משום הכי כי נטמא מייתי צפורי' דכל משפט נזיר עליו: אין שחיט' לעוף מן התורה. וא"צ כי אם נחירה שיוצא הדם דרך סימנים: ה"ג [ר"ח] וסבר לה כר"י בר יהודה. והתניא ר"י בר יהודה אומר

עין משפט נר מצוה

נז א מי' פ"ג מהל' איסו"ב הל' ט ופ"ד מהל' מעילה הל' יג ופ"ח מהל' מעילה ה' ופ"ז מהל' גזלה הל' יט [ופ"ו מהלכות פרה אדומה ה ופ"ח מהלכות מעילה הלכה ה ופ"כ מהלכות שביתת עשור הלכה יז] סמג עשין לו כו יב מד טוש"ע א"ח סי' ח סעי' ג ובר' לו סעי' ג ובר' תרנו ובטוש"ע יו"ד סי' רמה סעי' ה [ובטוש"ע א"ח סי' תרנ סעיף כ ובסי' תרנו סעיף כ ובסי' תרסט סעיף ה ובסי' תרנו סעיף כ]:

נז ב מי' פ"ב מהל' מרוחות הל"י:

נח ג מי' פ"ב מהל' שחיטה הל"א ופ"ם בכ"מ:

נד מי' פ"ב מהל' מרוחות הל' יד:]:

נט ה מי' פ"ו מהל' פסולי מוקדשין הל' י ופי"ט שם הל' י ופ"ח מהל' מחוסרי כפרה הל' ו והל' ז:

ס ו מי' פ"ח מהל' שגגות הל"ח סמג עשין רינ:

סא ז מי' שם פ"ה הל' ד ה ופ"ח מהל' מ"ב הל"ח ופ"ח מהל' מחוסרי כפרה הל"ב:

סב ה מי' פ"ח מהל' שגגות הל"ח:

סג ט מי' פ"ח מהל' מחוסרי כפרה הל"ז:

סד י מי' פ"ח מהל' שגגות שם:

סה כ מי' פ"ח מהל' מחוסרי כפרה שם:

סו ו מי' פ"ט מהל' מעשה קרבנות הל"ח סמג עשין קפב:

תורה אור השלם

1. הַקְדָּה בִּנְדָתָהּ וְהָשֵׁב אֶת זוּבוֹ לִזְכָּר וְלִנְקֵבָה וְלֹאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עִם טְמֵאָה:
ויקרא טו לג

הגהות התוספות

1. ל"ל ולא גרים ר"מ הכי. 2. ל"ל וסבר רבי יוסי ברבי יהודה הכי והתניא וכו' ומיהו לא כו'. ותיבות דאמר לקמן נמחק. 3. עי' הגהות הכ"ל לדיבור זה.

מוסף רש"י

חולין בעזרה. חולין שנשחטו בעזרה דאסורי בהנאה, לאו דאורייתא. בפרק שני דקדושין (נח.). פיפלינו כה (פסחים כב.). אין שחיטה לעוף מן התורה. ואפילו מתורה שבעל פה מהלכה למשה מסיני אין לו, אלא מדברי סופרים, ואין נכנס עוף קרוב עגלה אלא אם כן מתה מחליה לו הרגה ומכה אלא על ידי סימנים, אבל נחירה לו עיקור סימנין כשר בו (חולין כד.) ועשם דאין שחיטה לעוף מן התורה, כשמיטת חולין (שם) ילף מוסיף את דמו, כשפיכה דאית ליה כדי לחנכו במצות כעלמא (קדושין עא.).

פי' הרא"ש (המשך)

והכיון פי' ר' יוסי בר חנינא אשכחן תנא דסבר כותיה [ומיהו לא מצינו] דאית ליה לר' יוסי בר יהודה הכי אלא מדקאמר בפסוק דאיש מדיר בנו בנזיר עד שיגיע לעונת נדרים. ובתרי לישני אמרי' דאית ליה כדי לחנכו במצות

ג) נראה ל"ל דר"י בר חנינא דשמעתין תנא היה שהרי רשב"ל אמר משמו ור"י בר חנינא שהיה אמורא תלמידו יסי' ותני' נתוס'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com